ghid de studiu pentru grupurile mici

Închinarea creștină

„ să ne închinăm lui Dumnezeu
într-un mod care-I este plăcut,
cu reverență și frică "

Evrei 12:28 NTR

ÎNCHINAREA CREȘTINĂ

GHID DE STUDIU
PENTRU GRUPURILE MICI

BISERICA METANOIA ARAD
2016

Închinarea Creștină, Ghid de studiu
© Emil Bartoș
Biserica Baptistă Metanoia Arad
Str. Tribunul Dobra nr. 8
www.bisericametanoia.ro
Tel. 0257 255 226

Calendar de Studiu

ÎNCHINAREA CREȘTINĂ

Lecția	*Săptămâna*	*Tema*
1	10-16 Ianuarie	Sensul și scopul închinării
2	17-23 Ianuarie	Libertatea și limitele închinării
3	24-30 Ianuarie	Doctrina și etica închinării
4	31 Ian - 6 Feb	Cuvântul și imagistica închinării
5	7-13 Februarie	Continuitatea și discontinuitatea închinării
6	14-20 Februarie	Forma și funcția închinării
7	21-27 Februarie	Slujbele și darurile închinării

O SCURTĂ INTRODUCERE LA TEMA ÎNCHINĂRII CREŞTINE

Un studiu despre închinarea creştină implică aspecte exegetice, istorice, dogmatice şi practice foarte laborioase. Cum să studiezi mii de ani de practica închinării la creştinii care au trăit în atâtea culturi diferite?

Ne vom da silinţa în acest studiu să sintetizăm ce a fost mai important şi relevant legat de tema închinării în comunităţile creştine. Vom lăsa în plan secundar tema închinării individuale, considerând că închinarea comunitară a constituit principala preocupare a Bisericii de-a lungul secolelor. Am ales o formă de studiu bazată pe perechi de idei care ori se completează, ori contrastează unele cu altele. Fiecare studiu va avea o parte de exegeză biblică şi una de practică eclesială, completate însă de informaţii sau întrebări utile din istoria închinării.

Scurt istoric al închinării

Pentru început, un scurt istoric al închinării creştine. Biserica s-a organizat încă de la începutul existenţei ei pentru a se închina. În cartea Faptele Apostolilor ni se relatează cum, după evenimentul special al naşterii Bisericii de ziua Cincizecimii, credincioşii convertiţi, din multe popoare aflate atunci la Ierusalim, au stăruit în: învăţătura apostolilor, legătura frăţească, frângerea pâinii şi rugăciuni (2:42). Ei nu s-au mulţumit cu închinarea privată, ci au căutat imediat închinare împreună. De aceea, creştinii s-au organizat în adunări locale, cele mai multe în case particulare, care puteau adăposti zeci sau poate sute de credincioşi. E adevărat că unii, mai ales cei convertiţi de la iudaism, au continuat închinarea în sinagogile evreieşti, dar asta nu pentru mult timp. Persecuţia pornită contra creştinilor i-a obligat pe aceştia să caute alte formule de strângere laolaltă.

Atunci când se adunau, creştinii se închinau lui Dumnezeu într-un fel aparte. Anumite forme de ritual religios s-au păstrat de la evrei, dar, în etape, ei au renunţat la stilul de închinare al evreilor şi şi-au dezvoltat un stil de închinare propriu. Oricum, structura de bază a închinării primelor adunări creştine menţinea principalele elemente folosite în închinările din sinagogi. În timp, prin inspiraţia şi autoritatea apostolilor, Biserica a adoptat forme noi de închinare. Grija lor era ca Biserica să presteze o închinare corectă doctrinar şi cât mai eficientă spiritual şi practic. Astfel, apostolul Pavel a intervenit de mai multe ori în viaţa unor biserici locale pentru a le corecta închinarea. Încă din acele vremuri apostolice, s-a

remarcat un spirit de libertate în închinare. Apostolii nu impuneau reguli, ci doreau să-i convingă pe credincioşi că ceea ce conta era ca Dumnezeu să fie glorificat şi închinătorii să fie transformaţi în asemănarea lui Cristos.

Nu trebuie uitat nici contextul istoric-religios în care s-a dezvoltat închinarea primilor creştini. De pildă, în multe scrieri creştine se pomeneşte de importanţa domniei lui Cristos în viaţa credincioşilor şi în viaţa comunităţii. De ce această insistenţă? Pentru că un creştin trebuia să fie motivat la o închinare deschisă, pe faţă, iar asta însemna o alegere: acceptă domnia lumii (reprezentată atunci în Imperiul Roman de Cezar), sau domnia lui Cristos? A alege domnia lui Cristos, în detrimentul alegerii domniei lui Cezar, însemna a-ţi risca viaţa. Închinarea publică înaintea Domnului Isus aducea cu sine primejdia persecuţiei.

Închinarea urma îndeaproape scrierile Evangheliilor şi Epistolele. Primordialitatea acestor scrieri se datora, mai cu seamă, dorinţei creştinilor de a-L imita pe Isus Cristos. De aceea, printre alte practici, ei au ales ca închinare comună ziua de duminică, se rugau cu mâinile sub forma crucii şi se rugau de trei ori pe zi (dimineaţa, la amiază şi seara), ca semn al respectului pentru suferinţele şi moartea lui Isus. Când era vorba de practica spălării mâinilor înainte de închinare, creştinii au refuzat-o, pentru că Pilat a făcut asta înainte de a-L condamna pe Isus. Singura spălare acceptată era spălarea botezului. Atunci, la botez, creştinii îşi ridicau mâinile ca semn al pregătirii pentru moarte. Botezul era asociat cu mărturia, deci implicit cu martirajul.

Chiar în perioadele de prigoană, Biserica şi-a continuat închinarea. Găsim în secolul II conturarea structurii de bază a închinării publice, noi elemente intercalate, rolul tot mai dominant al ritualurilor, dar şi primele semne ale influenţelor păgâne. Un exemplu de închinare din secolul II îl găsim în cartea *Apologia* a lui Iustin Martirul, scrisă în jurul anului 150 d.Cr.

> „În ziua numită duminică, este o întâlnire în acelaşi loc a tuturor celor ce locuiesc într-un oraş sau sat. Atât cât permite timpul, se citesc memoriile apostolilor sau scrierile profeţilor. Apoi, după ce încheie cititorul, predicatorul sfătuieşte şi îndeamnă la imitarea acestor lucruri bune. După aceea ne ridicăm toţi în picioare şi înălţăm rugăciuni. Şi, după cum am spus mai înainte, când încheiem cu rugăciunea, ni se aduce pâine, vin şi apă. Predicatorul înalţă rugăciuni şi mulţumiri în acelaşi fel, după

abilităţile sale, iar oamenii îşi dau acordul spunând „Amin”. Fiecărei persoane i se distribuie din bunurile pentru care s-au adus mulţumiri, iar celor care nu sunt prezenţi li se trimite prin diaconi. Cei care au resurse şi dorinţă, fiecare după hotărârea lui, dă ceea ce doreşte, iar ceea ce s-a colectat se depune la predicator. El se îngrijeşte de orfani şi văduve, de cei care sunt în lanţuri şi de străinii care rămân o vreme; într-un cuvânt, el devine protectorul celor în nevoie.”

Se detaşează, în această perioadă a părinților apostolici și apologeților legătura puternică între închinare și euharistie. Slujba creștină e numită „jertfă”, iar elementele Cinei „hrănesc” trupul credinciosului prin „prefacere”.

După decretul lui Constantin cel Mare din secolul IV, prin care oferea libertate religioasă în întreg Imperiul, noii convertiți la creștinism au adus cu ei practici specifice culturii lor. Asta a făcut ca, în următoarele secole, Biserica să nu mai poată controla apariția și implementarea unor practici păgâne. Unele practici au primit ulterior suport doctrinar, nu invers.

Episcopii au decis, în timp, că este mai bine pentru Biserică să funcționeze cu un sistem liturgic detaliat. Încă de pe vremea lui Ciprian, s-a sugerat revenirea la nevoia unui mare preot pentru adunare, acesta fiind episcopul. Episcopul reprezenta Biserica oriunde, el fiind succesorul apostolilor. Odată cu acest privilegiu acordat episcopilor, s-a introdus și rigurozitatea închinării din perioada Vechiului Testament. Sistemul liturgic s-a dezvoltat exponențial, având în Părinții Bisericii teologii care să-l justifice doctrinar. Vasile cel Mare și Ioan Gură de Aur în Răsărit și Grigore cel Mare în Apus au redactat liturghiile clasice, pe baza unor liturghii sursă, rămase în funcțiune până astăzi.

Dăm ca exemplu, cea mai liturghie, numită Liturghia Clementină, folosită în Antiohia la sfârșitul secolului IV.

Liturghia Cuvântului
Citirea Scripturii
Predica
Rugăciunile
Sărutul păcii

Liturghia Camerei de Sus
Aducerea pâinii și vinului

Rugăciunea euharistică
Împărtășania

Pe vremea lui Ioan Gură de Aur, în timpul liturghiei, se urma o ceremonie plină de simboluri, se crea atmosfera mistică, dată de candele și tămâie, iar Cartea Sfântă era sărutată. Poporul era fascinat de acest spectacol, care semăna tot mai mult cu cele din religiile păgâne.

E adevărat că, în perioada Evului Mediu (450-1520) consemnăm un interes crescând pentru predici, însă slujbele se țineau în greacă și latină, ceea ce nu ajuta mult închinătorii, care vorbeau limba poporului din care făceau parte. La slujbe se petreceau lucruri total contrare învățăturii biblice. Învățătura despre Cina Domnului luase un contur mistic, sacramentalist. Când Grigore cel Mare afirma că ori de câte ori se administra euharistia avea loc și actul de jertfire al Domnului, bazele teologiei catolice medievale erau puse. Doctrina transsubstanțierii își făcea loc în liturghia apuseană.

Îndepărtarea de înțelegerea nou-testamentară a închinării a culminat cu decizia Conciliului de la Niceea din 787 de a introduce icoanele în case și biserici pentru a fi venerate. E adevărat că marea majoritate a închinătorilor din acea vreme erau analfabeți, de aceea o icoană sau o pictură care reprezenta pe Isus, Maria sau apostoli, ori scene din Evanghelii funcționau cu scop didactic. Dar invazia icoanelor în închinare a modificat substanțial sensul duhovnicesc al liturghiei: Cuvântul era marginalizat de imagine. Biserica Romano-catolică a adoptat învățături noi legate de liturghie, a construit catedrale impresionante arhitectural cu scopul de a crea sentimentul de nevrednicie și micime în inima închinătorului catolic. În astfel de catedrale, liturghia devenea tot mai mult un spectacol estetic, nu o îndemnare la închinare în duh și adevăr. Ce puteai face, de fapt, când în fața ta erau așternute cruci, tablouri, haine preoțești etc.? O slujbă clasică în Evul Mediu ar fi avut următoarea structură:

Liturghia Cuvântului
Misa catehumenilor (recitarea Psalmului 43, mărturisiri reciproce, rugăciuni)
Kyrie
Epistolă, Aleluia, Evanghelie
Crezul Niceean

Liturghia credinciosului

Colecta
Canonul lui Benedict
Rugăciuni pentru Biserică
Rugăciuni de jertfire şi dedicare
Rostirea dedicării şi anamnezei
Punerea mâinilor şi înălţarea
Frângerea şi amestecul
Împărtăşania
Rugăciuni, mulţumiri
Încheiere

Nevoia de reformă în interiorul Bisericii Catolice era neîndoielnică. Când Martin Luther a demarat Reforma protestantă, susținerea a venit pe toate canalele. Poporul catolic era sătul de abuzurile preoților și de aberațiile pătrunse în viața Bisericii. Luther traduce Biblia în limba germană, ceea ce a dat ocazia laicilor să studieze Cuvântul lui Dumnezeu pentru ei înșiși. Impactul a fost resimțit în toată Biserica. Printre altele, Reforma a schimbat formatul închinării. S-au scos afară statuile din sanctuare, s-a vopsit peste picturile din interiorul bisericilor, altarul s-a înlocuit cu amvonul, s-a renunțat la clasa preoțească etc. Dar Luther nu a schimbat toate ceremoniile specifice Bisericii Catolice. Cel care a dus mai departe valul Reformei a fost un elvețian, Ulrich Zwingli. Acesta a scos afară din biserici orga, corul, picturile; a schimbat structura închinării prin a predica direct din textul Noului Testament, a cerut celebrarea Cinei Domnului doar o dată pe lună, a împărțit personal Cina la cei prezenți și a făcut alte modificări. Jean Calvin a ținut și el ca centrul închinării să fie predicarea Cuvântului, dar și împărtășirea din Cina Domnului în fiecare duminică. Calvin a predicat mult din cărțile Bibliei şi a crezut că ceea ce trebuie să cânte Biserica să fie doar Psalmii, cu aranjament metric. O slujbă în biserica unde păstorea Calvin urma tiparul acesta:

„Ajutorul nostru este în Numele lui Dumnezeu”
Mărturisirea păcatelor
Cuvinte de iertare
Iertarea de păcate
Decalogul (cântat de adunare)
Rugăciune pentru iluminare
Lecţii din Scriptură
Predică
Colectă
Mijlociri

Rugăciunea Tatăl nostru parafrazată
Crezul apostolic (cântat)
Cuvinte de dedicare
Îndemnare
Împărtășania
După împărtășanie
„Nunc Dimittis” în metru
Benedicție

După Reformă, puritanii englezi au dat o notă foarte sobră închinării, cu accent pe predicare (care dura uneori și o oră și jumătate!) și rugăciuni publice foarte biblice. Au urmat valurile de treziri spirituale din America și Europa, care au adus schimbări substanțiale închinării bisericilor protestante. Întâlnirile erau bazate mai mult pe experiență decât pe doctrină. De fapt, diversitatea stilurilor de închinare a fost unul dintre motivele pentru care bisericile protestante s-au scindat atât de des. De remarcat, totuși, faptul că pivotul închinării a rămas întotdeauna predicarea Cuvântului lui Dumnezeu. Biserica Protestantă a experimentat discret câteva modele noi de închinare în secolul XIX, însă apariția mișcărilor de sfințire, a penticostalismului și carismatismului din secolul XX a condus la o explozie de manifestări ciudate în închinare. Multe elemente ale închinării specifice protestanților au primit o notă individualistă prin insistența pe darul individual care trebuie exersat în mijlocul adunării. Se cerea o „închinare totală”. Manifestările fizice au fost de nestăvilit. Direcțiile închinării s-au diversificat, experimentele s-au înmulțit și, drept consecință, denominațiile sunt fără număr. De câteva decenii, a devenit tot mai greu să identifici modelele de închinare, pentru că ele se schimbă repede și imprevizibil.

O concluzie extrasă din această prezentare scurtă este că Biserica a căutat mereu alte modele de închinare decât cele pe care le-a experimentat înainte. Ne putem aștepta, așadar, ca în viitor actualele modele să fie considerate depășite și să fie înlocuite cu altele. O astfel de schimbare ar fi în ton cu atitudinea Bisericii de-a lungul istoriei ei. Totuși, indiferent de modelul preferat, structura de bază a închinării a rămas aceeași. În închinarea Bisericii, indiferent de culoarea confesională, au rămas ca repere: imnologia, rugăciunile, predicarea Cuvântului și actele de cult. Este scheletul, de fapt, de la care pornește orice formă de închinare creștină.

Precizări pentru studiu

Câteva precizări înainte de a începe studiul lecțiilor. Acest ghid nu acoperă toate subiectele ce definesc închinarea creştină. El se va concentra pe şapte lecții, unde întâi se va face o prezentare a lecției, apoi câteva observații pe temă şi aplicația de final. Subiectele lecțiilor au fost alese din lista de subiecte disputate în ultimii ani.

Vom prezenta schematic câteva modele găsite în închinările din bisericile evanghelice. Aceste modele pot intra în două categorii. Prima categorie este determinată de principiul **consumismului**, care caută mulțumirea tuturor. Sunt în vizor aici modelele utopice, care caută să-i mulțumească pe toți închinătorii. Cineva asemăna aceste modele cu „bufetul suedez", unde fiecare se serveşte cu ceea ce îi place. Practic, închinarea este adaptată după preferințele închinătorilor şi are ca obiectiv împlinirea lor. Închinătorii sunt priviți ca niște consumatori. A doua categorie de modele este determinată de principiul **contextualizării**. Sunt în vizor aici modele de închinare care țin cont de contextul cultural în care funcționează bisericile. Liderii bisericilor se uită peste congregație, la contextul social şi religios în care e amplasată biserica locală şi, după o analiză atentă, aleg un stil de închinare potrivit. Evident, în timp, tot contextul poate suferi modificări, de aceea şi modelul de închinare se va schimba.

Credem că o apropiere în smerenie şi cumpătare va face diferența între cei care vor beneficia mai mult sau mai puțin de acest studiu.

Soli Deo gloria!

LECȚIA 1

SEMNIFICAȚIA ȘI SCOPUL ÎNCHINĂRII

Text biblic: **Isaia 6**

I. SEMNIFICAȚIA ÎNCHINĂRII

Ce este **închinarea**? A te închina înseamnă a te înclina în fața cuiva, a face o plecăciune. Posibil ca, în limba română, să derive din latinescul *inclinare*.

Închinarea este o exprimare a religiozității omului. Cum sunt multe religii, sunt și multe tipuri de închinare. Istoria poporului Israel, descrisă mai ales în Vechiul Testament, arată că nu orice închinare Îl mulțumește pe Dumnezeu. Care este cea autentică, pe care Dumnezeu o acceptă?

Totul depinde de concepția noastră despre Dumnezeu. Dacă noi credem într-un Dumnezeu sfânt, atunci nu orice închinare va fi primită de El. Jertfa lui Cain nu a fost primită datorită atitudinii inimii lui. Când jertfa e unită cu nelegiuirea, Dumnezeu refuză acea jertfă (Is. 1:10-24). De aceea, închinarea trebuie să fie în conformitate cu caracterul lui Dumnezeu și cu ceea ce El așteaptă de la credincioșii Lui. Iar caracterul lui Dumnezeu și condițiile cerute de El în închinare sunt descoperite obiectiv în Cuvântul Său.

Ce semnifică închinarea din perspectivă biblică?

1. Închinarea este un **dar al participării** omului la viața divină.

Una din marile noastre greșeli în închinare este să credem că e opera noastră. Asta presupune că noi suntem prioritari. Dar închinarea nu e ceea ce facem noi, ci e o invitație la părtășia cu Dumnezeu. Invitația este să cunoaștem Sfânta Treime în intimitatea Ei (1 Ioan 1:1-4).

Prima mare lecție în închinarea Bisericii: înainte de a-L defini pe Dumnezeu, trebuie să declari cine este El! Lauda Domnului formează fundamentul închinării adevărate.

Închinarea și participarea

Apostolul Petru ne spune că este posibil să ne facem „părtași firii dumnezeiești" (2 Petru 1:4). Cum ne putem noi împărtăși din Dumnezeu? A te împărtăși înseamnă a te face părtaș la același fel de viață cu celălalt. Pentru un creștin, închinarea este împărtășirea din viața divină, atât cât este posibil acum și aici. În această experiență a participării, persoana ta întâlnește persoana lui Dumnezeu. Procesul de apropiere implică reciprocitate, transparență, dialog real. Teologii folosesc termenul de perihoreză pentru a descrie relația de reciprocitate între persoanele Sfintei Treimi. Viața în Dumnezeire nu poate fi explicată logic. Când un credincios se împărtășește din acest tip de relație, știe că experiența este reală pentru el, chiar dacă sentimentul dominant este cel de taină. De aceea, un sentiment specific închinării adevărate pentru un credincios este sentimentul de uimire. Trebuie să acceptăm realități pe care nu le înțelegem, ci doar admira.

Isaia este printre oamenii privilegiați care au avut parte de experiența unei vedenii în prezența lui Dumnezeu.

Întrebarea 1: *Care crezi tu că este condiția preliminară pentru a avea experiența unei închinări adevărate?*

.....

.....

.....

2. Închinarea este **răspunsul în adorare** a tot ceea ce este omul la tot ceea ce este Dumnezeu.

În Isaia 6 vedem cum Dumnezeu S-a descoperit pe Sine în toată gloria Lui. Ființele cerești scoteau în evidență sfințenia lui Dumnezeu. Imaginea este copleșitoare.

Un text paralel, care ne ajută să înțelegem ce este în esență închinarea, îl găsim în **Apocalipsa 4 și 5**.

Un cuvânt se repetă în închinarea din cer: **vrednic**! De aici, desprindem o definiție biblică a închinării: <u>închinarea este scoaterea în evidență a vredniciei lui Dumnezeu!</u> Vrednicia Lui devine norma și inspirația pentru închinător. În închinare cânți sau lauzi despre cine este și ce face Dumnezeu. Atunci când înțelegi cui te închini, răspunsul tău în închinare va fi altfel. Răspunsul omului e determinat de realitatea prezenței lui Dumnezeu.

Întrebarea 2: *Care au fost etapele răspunsului dat de prorocul Isaia la închinarea din Templu?*

.....

.....

.....

.....

.....

Răspunsul credinciosului implică toată persoana lui.

a. Participarea **minții** – gândești ce faci, ce citești, ce cânți în timpul închinării
b. Participarea **sentimentelor** – trăiești lăuntric relația cu Dumnezeu și cu ceilalți închinători
c. Participarea **voinței** – te lași confruntat de Duhul lui Dumnezeu și iei decizii înțelepte
d. Participarea **trupului** – te manifești fizic, în limitele impuse de atmosfera de reverență

Întrebarea 3: *În care din cele patru domenii ale răspunsului în închinare crezi că ar trebui să te schimbi?*

.....

.....

.....

3. Închinarea este o **experiență** transformatoare

Isaia a avut o experiență care i-a schimbat cursul vieții, cu două efecte imediate: **sfințirea** și **slujirea**. Isaia și-a recunoscut păcătoșenia și a fost gata de a fi trimis în slujire. După sfințire, vine slujirea. Niciodată invers! Iar sfinţirea nu vine până când nu învățăm să ne glorificăm Dumnezeul.

Dumnezeu este gata să ne schimbe în timpul închinării! Orice închinare adevărată transformă închinătorul! După ce ai întâlnirea cu realitatea divină, nu poţi fi la fel ca înainte. Dacă te apropii de Dumnezeu cu sinceritate şi smerenie, El va răspunde dorinţelor inimii tale (Isaia 57:15).

Întrebarea 4: *Ce alt exemplu poți găsi în Biblie despre cineva care a intrat în slujire după o experiență transformatoare în prezența lui Dumnezeu?*

.....

.....

.....

II. SCOPUL ÎNCHINĂRII

Din cele descrise până acum, găsim că închinarea are două scopuri majore:

(1) Scopul primar este **glorificarea** lui Dumnezeu;
(2) Scopul secundar este **schimbarea** închinătorului.

Tot ce face Biserica trebuie să se subordoneze acestor două obiective, în această ordine. Dacă ne asigurăm întâi că Dumnezeu este înălțat în mijlocul adunării, închinătorii vor avea și ei parte de transformare spirituală. Schimbarea închinătorilor va veni ca urmare a confruntării lor cu sfinţenia lui Dumnezeu, iar aceasta va conduce la o cunoaştere nouă a lui Dumnezeu şi la o dorință nouă de sfinţire personală. Când te pregătești de închinare o faci cu convingerea că vei pleca mai dornic de a fi ca Dumnezeul la care te-ai închinat, iar după timpul petrecut în închinare trebuie să ai convingerea că nu mai poţi fi acelaşi om care a venit la închinare.

Prezența căutătorilor la închinare

Biserica trebuie să țină cont de participarea căutătorilor la închinare. Apostolul Pavel îi numește necredincioși, pentru că ei nu și-au exprimat încă credința (1 Cor. 14). Ce așteaptă un necredincios care intră în bisericile noastre? Ce i-ai spune să facă în timpul închinării? Unii i-ar pune imediat o carte de cântări în mână şi ar aştepta ca el să cânte odată cu credincioşii. Alţii l-ar supune la o cascadă de întrebări: cine este, cu ce se ocupă, dacă a mai venit la noi, ce are de gând etc.? Nu uitaţi că el este în căutare după Dumnezeu şi nu la un interogatoriu. El caută întâi de toate să îl întâlnească pe Dumnezeu, nu pe tine! Modul de închinare al bisericii îl va convinge să rămână sau să nu rămână în acel loc. Cu acestea în gând, apostolul le cere credincioșilor să se poarte înțelept, echilibrat și sensibil în timpul închinării.

Întrebarea 5: *Ce sugestii ai pentru îmbunătățirea raportării bisericii la vizitatori?*

.....

.....

.....

Timp de părtășie în grup: *Istorisește celor din grup o experiență deosebită pe care ai avut-o recent în timpul închinării din biserica ta.*

Notează-ți ce te-a mișcat din istorisirea celorlalți:

.....

.....

.....

.....

.....

Mă-ntorc la inima închinării

Matt Redman

Muzica-ncetat, totu-i nemișcat,
Dar eu vin spre Tin'.
Doamne, m-a durut tot ce n-am făcut
Voia să-Ți ascult.
Mai mult de-un cântec Ți-aduc,
Căci doar cântecul nu-i
Ceea ce Tu ai fi vrut.
Tu cauți mult mai adânc
Decât se poate vedea,
Te uiți în inima mea!

> Mă-ntorc la inima închinării,
> Vreau să văd Fața Ta,
> Doar Fața Ta Isus.
> Îmi pare rău de a mea greșeală,
> Că nu Te-am căutat
> Și nu m-am închinat destul.

Oamenii nu pot înțelege tot
Ce Tu ai jertfit.
Tot ce am primit, Tu ne-ai dăruit,
Doamne, prin Isus.

Mai mult de-un cântec Ți-aduc,
Mai mult de-un cântec Ți-aduc.
Te uiți în inima mea,
În inima mea…

****

MODELUL COMBINAT sau CONVERGENT

Prezentare

Modelul combinat face parte din categoria modelelor de închinare contextualizate. După cum arată numele, modelul combină elemente tradiționale și contemporane. E însă mai mult decât o combinație. În acest model, elementele închinării converg toate spre a realiza scopul închinării, adică glorificarea lui Dumnezeu și schimbarea închinătorului. Convergent înseamnă care se îndreaptă spre același centru. Modelul este mai mult preocupat de dinamică, nu de produsul finit. De aceea, nu poți anticipa cum va decurge totul în timpul unei închinări. Când închinarea este motivată clar, va avea o dinamică a ei, dar și o zonă de tainic. Modelul este un amestec de exprimări creative în închinare, dar nu haotic, ci gândit cu scopul încurajării credincioșilor pentru participare într-un spirit de unitate și diversitate. Pe scurt, modelul este deschis pentru ajustare, dar cu prudență.

Avantaje:

- Este condus de obiective clare, doctrinare și practice
- Ține generațiile împreună prin crearea unui sentiment de apartenență
- Forma închinării slujește funcția închinării
- Este deschis pentru a adopta noi modalități de închinare
- Face concesii formale, dar fără sacrificarea convingerilor de bază
- Caută terenul comun de părtășie pentru toți cei prezenți
- Asigură cursivitatea închinării
- Doctrina este înaintea experienței
- Păstrează elementele distinctive închinării denominației

Pericole:

- Există mai multă programare decât spontaneitate
- Reduce participarea tuturor închinătorilor
- Lipsa podului istoric, a legăturii cu înaintașii de credință

Structura timpului de închinare

1. Timp de laudă prin **cântare**

- Două cântări contemporane
- O cântare clasică
- Două cântări combinate
- Alte cântări pe parcursul programului

2. Timp de **rugăciuni**

- Prezentările cauzelor pentru rugăciune
- Rugăciuni comune, spontane, sau în grupuri

3. Timp de **părtășie**

- Musafirii
- Anunțurile
- Colecta
- Timp de familie: mărturii personale, prezentare familii, misionarii etc.

4. Timp de **predicare**

- Citire text biblic
- Mesaj
- Cântare şi/sau rugăciune de final

OBS.

- Prezența principalelor activități în închinare: rugăciune, cântare, predicare
- Pondere aproape egală a celor trei activități principale în închinare
- Loc suficient pentru spontaneitate, creativitate, alte forme noi de participare în închinare

DISCUȚII ȘI CONCLUZII LEGATE DE MODEL

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTIȚE

LECȚIA 2

LIBERTATEA ȘI LIMITELE ÎNCHINĂRII

Text biblic: 1 Corinteni 10:23-33

De mai multe ori în Epistola către Corinteni, apostolul Pavel vorbește pe de o parte de libertatea în închinare, iar pe de altă parte de limitele închinării. Tensiunea pe care o vom studia este între pasiune și prudență. Pasiunea izvorăște dintr-o libertate lăuntrică dată de Duhul, iar prudența vine din limitele date de relații. Orice exprimare în închinare trebuie să aibă limite.

I. LIBERTATEA ÎN ÎNCHINARE

Apostolul ne asigură că Duhul Sfânt a adus credincioșilor libertatea în Cristos. Nu orice fel de libertate, ci libertatea în Cristos! Biserica Primară nu s-a simțit obligată să urmeze anumite standarde de închinare. Apostolii nu au impus nici ei un tipar al închinării. Au apelat, desigur, la călăuzirea Duhului și la înțelepciune pentru a trasa direcții și principii.

Libertatea în închinare se vede în diversitatea mijloacelor lăsate de Dumnezeu la îndemână. Astfel, pe lângă cele trei mijloace de bază ale închinării (rugăciunea, cântarea și predicarea), Biserica are la dispoziție actele de cult (botezul și Cina) și alte acte adiționale cultului (binecuvântările copiilor, căsătoriile, înmormântările, spălarea picioarelor etc.). Modul în care bisericile locale se folosesc de aceste mijloace stă la îndemâna conducerii bisericilor.

Planificare vs. spontaneitate

Cei care susțin planificarea închinării îl citează pe apostolul Pavel, care afirma că Dumnezeu e Dumnezeul rânduielii. Deci, orice slujire în timpul închinării trebuie să se subordoneze acestui principiu. Slujitorii responsabili cu închinarea trebuie să pregătească în detalii închinarea, adică să știe timpul și etapele închinării. Ei au și rolul de a supraveghea închinarea, chiar să facă o analiză periodică a acestei slujiri. Cei care susțin

spontaneitatea în închinare îl citează și ei pe apostolul Pavel, care afirmă că Duhul dă daruri cui voiește. Mai mult, „când vă adunați laolaltă, dacă unul din voi care o cântare, altul, o învățătură, altul, o descoperire, altul o vorbă în altă limbă, altul, o tălmăcire, toate să se facă spre zidirea sufletească" (1 Cor. 14:26). Desigur, există ordine, dar nu ai cum să nu vezi spontaneitatea manifestării unor daruri în timpul de închinare al adunării. A fi spontan în adunare înseamnă a face ceva ziditor pentru toți, dar pe neașteptate, sub călăuzirea Duhului. Aceasta a făcut ca multe biserici să renunțe la planificare în detalii și să meargă pe mâna inspirației de moment. Tensiunea dintre spontaneitate și planificare este evidentă. Evident, cea mai bună formulă le combină pe cele două. Ce poți planifica, planifică înțelept, umil și în rugăciune. Dar, în același timp, nu tot ce planifici se va întâmpla exact. Tot așa cum a planifica nu înseamnă implicit că faci ce trebuie făcut! Planificarea unei închinări trebuie să slujească, nu să conducă.

Ce este mai important are de-a face cu libertatea Duhului. Are Duhul Sfânt libertatea să lucreze în timpul închinării?

Întrebarea 1: *Care sunt principalele bariere în a permite Duhului să lucreze în timpul închinării?*

.....

.....

.....

II. LIMITELE ÎN ÎNCHINARE

De ce nu poți să te manifești oricum într-o închinare a Bisericii?

- Limitele sunt trasate de înțelegerea **persoanei** lui Dumnezeu – în sensul că trebuie să ții cont de sfințenia și maiestatea lui Dumnezeu;
- Limitele sunt trasate de **obiectivele** concrete ale închinării – în sensul că procesul de închinare are loc în timp și spațiu, cu scopuri declarate, nu haotice;

- Limitele sunt trasate de **relațiile** din comunitate – în sensul că închinarea comunitară impune respect față de ceilalți închinători (Filip. 2:4; 1 Cor. 14:12).

Cazul manifestărilor fizice

Unii credincioși, urmând mai cu seamă modelul contemporan, participă în închinare prin a ridica mâinile la cântare sau rugăciune, prin a aplauda, prin a face plecăciuni sau chiar prin a dansa. În principiu, anumite manifestări fizice au suport biblic (Is. 1:15; 1 Tim. 2:8; Psalm 47:1, 6; Exod 12:27; Psalm 95:6; 134:2; 33:1; 150:3–4; 33:8). Sunt însă credincioși care consideră că unele manifestări sunt neavenite într-o închinare publică, pentru că ori distrag atenția altor închinători, ori creează doar un entuziasm artificial, sau chiar denaturează închinarea așteptată de Dumnezeu.

Întrebarea 2: *Care crezi că ar trebui să fie atitudinea ta față de cei care se manifestă fizic altfel decât tine?*

.....

.....

.....

Perspectiva închinării este determinată de modul de percepere al închinării, specific fiecărei generații. De aceea, liderii bisericilor sunt chemați să slujească generația în care trăiesc. Pentru aceasta, ei au nevoie de o revizuire periodică a **viziunii** despre închinare.

> OBS: Noua generație de creștini are acces la internet și poate compara felul în care se închină alte biserici cu felul în care se închină biserica lor. Comparația duce inevitabil la întrebări sau la dorința de a încerca ceva nou.

O nouă viziune presupune îndrăzneala de a căuta oportunități în circumstanțele care te înconjoară. Nu se cere neapărat lepădarea unor forme trecute sau schimbarea totală a închinării, ci doar adoptarea și integrarea acelor idei care conduc la atingerea scopurilor închinării.

Întrebarea 3: *Care crezi că e rolul liderilor spirituali în a interveni în felul de manifestare în închinare?*

.....

.....

.....

(Oprire: *Pentru un timp scurt, scrie în cuvintele tale cum vezi o biserică închinătoare!*)

Te ajut cu următoarea meditație:

În viziunea mea, o biserică cu adevărat închinătoare este o biserică dedicată în smerenie şi altruism pentru redescoperirea bucuriei unei închinări dinamice, sfințitoare, comunitare şi libere. Ea trebuie să ajungă la schimbarea mentalităţii privind închinarea, prin a fi gata să renunțe la prejudecăți, la obsesia programelor şi tradiţiei sau la judecarea celuilalt. O biserică închinătoare are credincioşi dedicaţi lui Dumnezeu şi nu imaginii lor, dedicați redescoperirii prezenţei lui Dumnezeu în mijlocul adunării și care să caute interesul comunității, nu interesul lor. O biserică închinătoare se luptă să vadă oameni mântuiţi în timpul închinării!

.....

.....

.....

Libertatea în închinare înseamnă și libertatea de a <u>învăța</u> de la alte comunități. Nu poți transfera contextul, conducerea sau originalitatea lor, dar poți transfera principii și metode.

Exemplu: Predicarea să fie expozitivă, tematică sau o combinație între cele două?

Exemplu: Gestionarea timpului alocat închinării

Ca principiu, amintește-ți să nu disprețuiești ceea ce Dumnezeu binecuvântează! Fii gata să accepți anumite schimbări cu o inimă mai îngăduitoare.

Întrebarea 4: *Ce crezi că ar trebui menținut în structura închinării și ce ar trebui adus nou în ea?*

.....

.....

.....

APLICAȚIA

Pentru a fi convins unde să pui limite în închinare, analizează și notează-ți **criteriile** sugerate de apostolul Pavel în 1 Corinteni. Completează lista de mai jos pe baza textelor aferente:

Criteriul 1: 1 Cor. 6:12a - *Dacă folosește, sau nu!*

Criteriul 2: 1 Cor. 6:12b – *Dacă*.....

Criteriul 3: 1 Cor 10:23b – *Dacă* .....

Criteriul 4: 1 Cor. 10:31 – *Dacă* .....

******

MODELUL DESCHIS SAU SPONTAN

Prezentare

Acest tip de model s-a dezvoltat după experiențele spirituale din perioada Marilor Treziri Spirituale din secolele XVIII și XIX, la care au aderat mai multe denominații evanghelice. Accentul pus pe lucrarea Duhului a făcut ca felul de închinare al multor biserici să se schimbe, de la modelul clasic, simplu dar organizat, la modelul deschis. În acest model domină ideea chemării la o lucrare duhovnicească și călăuzirii directe prin Duhul Sfânt. Modelul s-a pretat pentru bisericile mai mici, unde credincioșii își puteau manifesta darurile sau slujbele.

Modelul presupune să existe suficientă deschidere pentru slujirile din timpul închinării. Deschis nu înseamnă haotic, ci doar pregătit oricând de intervenția Duhului.

Avantaje:

- Pregătește mai bine starea slujitorilor implicați în închinare
- Oferă Duhului mai mult spațiu pentru manifestare
- Dă ocazia bisericii locale de a răspunde prompt nevoilor spirituale imediate
- Încurajează implicarea mai multor oameni și resurse
- Spontaneitatea stimulează creativitatea
- Poate fi un mod eficient de a sparge tiparele, a alunga plictiseala sau rutina

Pericole:

- Apariția timpilor morți în închinare
- Sentimentul de improvizație poate descuraja
- Unele scopuri propuse în închinare nu vor putea fi realizate la timp
- Riscul de a nu putea controla timpul alocat închinării

Structura

1. **Doxologia**, sau chemarea poporului la închinare (cântare sau rugăciune)
2. Timpul de **cântare**

3. Timp de **îndemn** și **rugăciune** (combinate și în mai multe serii)
4. Timp de laudă prin **daruri**: (cântare individuală sau în grup, recitare de poezie, mărturii personale, cântare instrumentală etc.)
5. Timp de **citire** și **predicare**
6. Răspuns la mesaj prin **cântare** de final
7. **Benedicția**, sau **rugăciunea** de final

DISCUȚII ȘI CONCLUZII LEGATE DE MODEL

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTIȚE

LECȚIA 3

DOCTRINA ȘI ETICA ÎNCHINĂRII

Text biblic: Faptele Apostolilor 2:42

De la începutul existenței ei, Biserica a fost învățată de Duhul Sfânt să țină în echilibru doctrina și etica. Ceea ce cunoști determină ceea ce trăiești.

Biserica a fost învățată prin apostoli ce să creadă. Tot ei, însă, au intervenit atunci când imoralitatea s-a strecurat în comunitate (FA 5, cazul Anania și Safira). Epistolele apostolului Pavel sunt structurate la fel: întâi doctrina, apoi etica.

Cum să menținem aceeași ordine în închinare? Astăzi avem tot mai acută problema tensiunii între doctrină și divertisment, reflectată mai ales în alegerea stilului de muzică potrivit pentru închinare. În general, bisericile sunt de acord că închinarea trebuie să fie înrădăcinată în Scriptură și în tradiția Bisericii, în această ordine. Pe lângă învățăturile clare, înaintașii noștri ne-au lăsat ceva viu din experiența închinării lor. Nu putem ști exact cum se închinau ei și nici să definim această lucrare de predare. Duhul lui Dumnezeu însă poate face această legătură prin mijloacele de închinare puse la dispoziție.

1. Doctrina în închinare

Învățătura este fundamentul credinței. Biserica a ales, prin călăuzirea Duhului, ce să creadă. Doctrinele de bază trebuie regăsite în închinarea Bisericii în funcție de importanța lor în Biblie sau chiar în crezul creștin.

Dumnezeu este scopul primar al închinării creștine. El S-a descoperit pe Sine ca Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Nu sunt trei dumnezei, ci este un singur Dumnezeu, dar care S-a revelat în istoria noastră ca Dumnezeu Creatorul, ca Fiul Răscumpărătorul și Duhul Sfințitorul.

Rugăciunile, imnurile și predicile noastre sunt biblice dacă onorează fiecare persoană a Sfintei Treimi.

Urmăriți începutul și sfârșitul mai multor epistole ale apostolului Pavel și se va vedea cum El avea grijă ca, înainte de orice, să se adreseze lui Dumnezeu, să-I scoată în evidență atributele și lucrările.

Temă de meditație: Romani 11:36

Din El, prin El și pentru El
sunt toate lucrurile.
A Lui să fie slava
în veci! Amin.

Acesta se consideră a fi un imn cântat în închinarea bisericilor din primul veac. Chiar dacă e scurt, e foarte biblic.

Varianta contemporană pusă pe note nu iese din parametrii trasați de textul biblic, chiar dacă schimbă ușor cuvintele.

Din El, prin El și pentru El
Sunt toate lucrurile.

A Lui să fie gloria,
A Lui să fie gloria,
A Lui să fie gloria
În veci de veci! Amin.

Întrebarea 1: *Care este învățătura principală prezentă cel mai mult în cântările bisericii tale?*

.....

.....

.....

2. Divertismentul în închinare?

Noua tendință în închinările bisericilor progresiste este să creeze o atmosferă lejeră, degajată, chiar de divertisment, în numele libertății de închinare. Felul superficial prin care astfel de biserici analizează și apoi implementează stilul divertisment arată că multe nu se prea pot face.

Timpul predicilor doctrinare se spune că a trecut. După trezirile spirituale din secolul XIX, accentul a căzut pe eficiență. Închinările semănau a spectacol. Predicatorii au folosit un stil mai emoțional, secondat de tot mai multe ilustrații. O dată cu apariția televiziunii, în secolul XX, divertismentul a fost generalizat și perfecționat, devenind mediul natural în care se trăia. Imaginea este totul. Educația se îndreaptă și ea spre educație prin divertisment. Societatea nu mai e orientată spre caracter, ci spre consum.

Nici Biserica nu a scăpat de idolul divertismentului. La aceasta au ajutat și ajută companiile de televiziune creștină, care imită emisiunile seculare. Închinarea prin cântare seamănă, în aceste biserici progresiste, cu concertele seculare. Predicile nu mai sunt spirituale, ci senzoriale. Creștinii nu mai vor convingeri, ci simțăminte. Dar unde în Biblie scrie că trebuie să căutăm prezența simțibilă a lui Dumnezeu? Înseamnă aceasta că dacă nu simți, nu crezi? Închinarea nu are de-a face cu împlinirea personală, ci cu împlinirea lui Dumnezeu! El e în centrul închinării, nu noi! La acestea se adaugă și greșeala făcută de unele biserici care și-au gândit toată viziunea în funcție de căutători...

Concluzia este că noua tentă progresistă sacrifică ușor doctrina de dragul divertismentului. Închinarea este preferată de unii mai mult pentru împlinire personală, pentru amuzament sau pentru a ieși din depresie. De aceea, creștinismul apare pentru tot mai mulți oameni doar o religie de duzină. Creștinismul distractiv nu interesează pe nimeni. Au variante mai bune în lume. Aceasta reflectă cuvintele Domnului Isus care ne-a avertizat că nu putem sluji la doi stăpâni.

O avertizare

> „Protestantismul evanghelic are probleme astăzi, pe măsură ce un număr tot mai mare de oameni de afaceri şi profesionişti îşi caută o nouă biserică. Plângerea pe care o aud cel mai des este că aceşti oameni nu mai simt sacrul, nici în predică, nici în serviciul divin... Închinarea a devenit un spectacol, în locul unui timp de slavă adusă lui Dumnezeu. Cântările de laudă care au luat locul măreţelor imnuri ale Bisericii nu reuşesc să ascundă faptul că închinarea noastră este în esenţă un spectacol, care face apel la simţuri în loc să fie un act de reverenţă faţă de Dumnezeul Atotputernic, cel ce e în acelaşi timp sfinţenie şi dragoste. Închinarea contemporană este mai mult egocentrică

decât teocentrică. Scopul ei este mai puţin să-I dea slavă lui Dumnezeu şi mai mult să satisfacă dorinţele inimii omeneşti. Chiar şi atunci când cântăm laudele lui Dumnezeu, în centrul acestora stă împlinirea şi satisfacerea căutărilor omeneşti după împlinire şi pace sufletească." (citat în Gilley, *Divertismentul*).

Ce adevăr! Supralicitarea elementului emoțional duce la marginalizarea adevărului propozițional și, implicit, la slăbirea credinței doctrinare.

Întrebarea 2: *Unde crezi că greşesc cei care insistă pe prezența simțibilă a lui Dumnezeu în închinare?*

.....

.....

.....

Temă de părtășie: *Citiți Col. 3:16 și puneți în ordine elementele închinării din acest verset.*

.....

.....

.....

3. Noile cântări

Muzica în închinare cheamă închinătorul la părtășie cu Dumnezeu și cu ceilalți închinători, dar și transmite un mesaj. De aceea, cântările noastre trebuie să oglindească teologia noastră, fără lipsuri sau dezechilibre.

Câteva observații critice față de noile cântări (numite și Praise and Worship)

- O parte din muzica nouă, venită pe filiere compromise teologic, nu mai includ mesajul Evangheliei. De aceea avem probleme cu multe compoziții noi, nu atât pentru ce se cântă, cât pentru ce nu se mai cântă.

- Chiar dacă unele cuvinte sunt corecte, ideile de bază lipsesc din cântare. Cânți de multe ori același lucru, că Dumnezeu e măreț, dar cântarea nu spune de ce e măreț!
- Impresia dată de aceste cântări este că sar peste logică direct la emoții.
- Un studiu arată că 60% din cântările tip „laudă și închinare" nu au suport biblic și nu dau explicații de ce se cântă așa.

Întrebarea 3: *Crezi că e de datoria slujitorilor duhovnicești ai bisericii să verifice toate cântările din închinarea bisericii?*

.....

.....

.....

Mulți tineri de azi doresc schimbarea închinării. Ei doresc o închinare relevantă, adică să nu le fie rușine a-și invita colegii necreștini la biserică. De aceea, unii preferă să-i invite pe aceeași colegi la concerte creștine. Unele biserici greșesc prin a ceda presiunii din afară, uitând că închinarea nu este dată de căutători sau cultură.

Întrebarea 4: *Este închinarea din bisericile locale creștine la fel ca închinarea din timpul concertelor creștine?*

.....

.....

.....

Ce **greșeli** poți face când aduci o schimbare?

- Să faci schimbări fără să-i anunți pe ceilalți din timp
- Să dai motive superficiale
- Să spui că vrei să-i faci pe toți fericiți
- Să dai de înțeles că s-a terminat cu trecutul și că acum totul e pentru viitor
- Să pui experiența înaintea doctrinei

- Să faci schimbări în afară, dar fără motivații înlăuntru
- Să presupui că toți știu ce este închinarea

APLICAȚIA

4. Conținutul imnurilor

Biserica este a lui Isus Cristos și e fundamentată pe Scriptură, nu mărginită de timp. Imnurile trecutului sunt mărturia vie a Bisericii din trecut. Atunci când cântăm o cântare care a aparținut generațiilor dinaintea noastră, aducem oarecum la viață mărturia credinței înaintașilor noștri. Predicile lor nu le avem înregistrate, însă imnurile pot fi oricând prezente cu noi. Marea parte a acestor imnuri sunt fundamentate pe doctrine biblice solide. După începerea Reformei Protestante din secolul XVI, unul dintre compozitorii cunoscuți a fost Isaac Watts. Pe vremea aceea se cântau Psalmi versificați. Dilema lui Watts a fost că Psalmii nu erau o sursă relevantă pentru creștini, întrucât nu conțineau ideile creștine. De aceea, pe lângă propriile compoziții cu conținut evanghelic, el și-a permis să parafrazeze unii psalmi și să le de o notă creștină.

Imnologia creștină ține cont de fiecare generație, însă mesajul ei nu trebuie să se schimbe. Nu cultura decide ce și cum să cântăm într-o închinare a bisericii, pentru că nici o cultură nu este total aliniată Evangheliei. Teologia ne verifică imnologia, nu invers.

Întrebarea 5: *Cum ai caracteriza conținutul cântărilor contemporane în comparație cu cele clasice?*

.....

.....

.....

.....

.....

Exerciţiu de analiză: Compară cuvintele celor trei cântări de mai jos, care sunt reprezentative pentru trei tipuri de închinări.

*****

1. Eşti necuprins şi sfânt ca nimeni altul
Şi totuşi ne iubeşti din veşnicii,
În Tine n-am găsit nicicând schimbare;
Ai fost, vei fi şi eşti în veci de veci.

R: O, Doamne, mare eşti, mare e mila Ta
Ce-asupra noastră mereu o reverşi.
Iubirea Ta simţim pe-a noastră cale,
În Tine am găsit un adăpost.

2. Şi zori, şi-amiaz' de zi, şi-amurg şi noapte
Şi cerul înstelat Te laudă,
În susur de izvor, în cânt de păsări,
În toate simt şi văd iubirea Ta.

3. Eşti necuprins şi sfânt, plin de-ndurare,
Iertare să primesc la Tine vin,
Tărie n-am, sunt slab, Tu să-mi fii sprijin,
Viaţa mi-o poţi schimba în cer senin.

*****

//: Aşa aproape de Tin'
Simt cum te bucuri sau suspini
Strâns legat sunt de inima Ta
Aproape de ea. ://

Mă gândesc acum mereu la vremea-n care
Cum în braţul Tău tu m-ai ridicat
Planurile care-acum-mi sunt clare
Căci prin har viaţa mi-ai schimbat.

Acum când inimile bat împreună
Şi iubirea ta străpunge viaţa mea
Privesc prin ochii Tăi şi văd mila Ta
Căci sunt aşa aproape de Tin'.

//: Așa aproape de Tin'
Simt cum Te bucuri sau suspini
Pacea Ta mă inundă deplin
Aproape de Tin'. ://

*****

//: Aș vrea să zbor mai sus de nori
Să mă-ntâlnesc cu El, aș vrea să zbor. ://

Ești tu gata de plecare? Da, Domnul meu!
Și veghezi în așteptare? Da, Domnul meu!

Ești tu gata chiar acuma? Da, Domnul meu!
Ca să poți primi cununa? Da, Domnul meu!

Ce **concluzii** ai după această comparație?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****

MODELUL TRADIȚIONAL

Prezentare

De la începutul existenței lor, evanghelicii au preferat un model simplist pentru închinare, în locul celui liturgic. Ei s-au orientat în a alege sau păstra doar acele elemente în închinare care sunt prezente și în Biblie, mai cu seamă în NT. Modelul dă întâietate acelor elemente din închinare care corespund și din punct de vedere doctrinar. Preferința este pentru a avea o „coloană vertebrală" a închinării, formată din predicare, rugăciune și cântare. Predicarea se detașează oarecum de celelalte forme de închinare, pentru că nimic nu poate fi mai ziditor atunci când se strânge biserica laolaltă decât ascultarea Cuvântului. La timpul de rugăciune s-a ales linia rugăciunilor personale, individuale, care pot zidi pe ceilalți. La timpul de cântare, se preferă imnurile clasice, care sunt mai sigure doctrinar și etic. Domină un spirit de sobrietate, de organizare, iar spiritul de improvizație are puțin spațiu de manifestare.

Avantaje:

- Structura închinării fiind cunoscută și respectată de toți, nu e loc de speculații
- Oferă confortul siguranței că tot ce se face în închinare nu se îndepărtează de autoritatea Scripturii
- Sobrietatea în toate slujirile principale

Pericole:

- Lipsa încurajării diversității în închinare duce la închinări previzibile, uneori reci
- Pericolul de a repeta, aproape ca un ritual, multe slujiri în timpul închinării
- Un control prea riguros omoară creativitatea și produce rutina

Structura

1. **Doxologia** prin chemarea adunării la închinare (de obicei prin rugăciunea liderului)

2. Timp de **îndemn** și **rugăciune** (cu mai multe „aplecări")

3. Timp de **studiu biblic** (după un calendar de studiu)

4. Timp de manifestare a **darurilor** (poezii, cântări, grupuri muzicale)

5. Timp de citire și **predicare**

6. **Benedicția** (de obicei, printr-o rugăciune)

DISCUȚII ȘI CONCLUZII LEGATE DE MODEL

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTIȚE

NOTIȚE

LECȚIA 4

CUVÂNTUL ȘI IMAGISTICA ÎNCHINĂRII

Text biblic: Coloseni 3:16

Am stabilit că scopul închinării este să scoatem în evidență vrednicia lui Dumnezeu și să transforme închinătorul. Pentru aceasta, Dumnezeu ne-a dat harul participării în viața divină. El însă așteaptă de la noi să-I dăm cinstea care I se cuvine. La închinare, Domnul să spună că „are plăcere de poporul Său" (Ps. 149:4).

Se uită Dumnezeu, azi, cu plăcere la noi când ne închinăm ca popor ales? Ce probleme întâmpinăm?

În bisericile evanghelice nu s-au acceptat icoanele sfinților, pentru a fi venerate. Totuși, pericolul în închinare poate veni din altă parte.

1. Problema: tehnologia și imaginea

O provocare serioasă pentru Biserica de astăzi este tehnologismul. Tehnologia are multe avantaje, dar se poate ușor schimba într-o ideologie. Tehnologismul este ideologia care preamărește tehnologia. Iar modul cel mai la îndemână este prin folosirea imaginilor statice sau mișcătoare.

Lumea virtuală e dominată de imagini. Cuvintele aici se folosesc puțin. Imaginea intră mai ușor în minte și în inimă. Personalitatea omului expus îndelungat imaginilor este afectată. Imaginile îi șlefuiesc personalitatea.

Biserica se folosește azi de tehnologia imaginilor. Nu știm însă ce va veni. Dar, așa cum se vede în VT, atunci când un idol a pătruns în viața poporului ales, a făcut-o în etape. Orice materie sau idee poate deveni idol. Imaginea cu atât mai mult. Problema de fond a rămas aceeași: atunci când idolul intră în etape, slava Domnului pleacă în etape.

Întrebarea 1: *Cum vezi viitorul imaginii în închinarea bisericii?*

.....

.....

.....

2. Pericolul: idolatria

Unde stă pericolul? Idolatria se folosește de imagini pentru a intra chiar și în închinarea bisericilor. Deși Dumnezeu a pus, de la început, limite folosirii imaginii în închinare, omul este ispitit să treacă aceste limite și să repună imaginea în centrul închinării. Mutarea centrului de greutate în închinare de la cuvânt la imagine este cel mai mare pericol azi. Avertizarea apostolului Pavel în Romani 1 este cât se poate de actuală.

> **Exemplu**: Predicarea Cuvântului începe să cadă în plan secundar, sau este înlocuită de „prelegeri relevante".

Este adevărat că un mod prin care putem să-I aducem laudă este și prin simbolistică. Dumnezeu a folosit simbolurile pentru a comunica cu noi. În Vechiul Testament, Dumnezeu S-a descoperit pe Sine într-un rug aprins, într-un nor sau stâlp de foc. În Noul Testament, Fiul Său a vorbit despre Sine ca fiind Lumina lumii, Pâine vieții, Mielul lui Dumnezeu etc. La nașterea Bisericii prin coborârea Duhului Sfânt, Dumnezeu S-a descoperit prin limbi de foc, semne și puteri. Apostolii încurajau simbolurile în închinarea practică a Bisericii prin apa de la botez, pâinea și vinul de la Cină, punerea mâinilor, strângerea darurilor, sărutul păcii, ungerea bolnavilor etc. Mai târziu, creștinii persecutați ne-au lăsat drept mărturie a credinței lor simboluri reprezentative precum ancora, peștele, crucea, arca etc.

Cu toate acestea, în închinarea Bisericii Primare, Cuvântul era înaintea imaginii. Un motiv stătea în pericolul imaginii de a deforma adevărul divin și a-l transforma într-o formulă umană. Apostolul Pavel atrăgea des atenția la pericolul căderii bisericilor în idolatrie (1 Corinteni 10:1-13), tocmai prin faptul că răsturnau ordinea în închinare. A pune imaginea înaintea cuvântului deschide ușa larg unor noi forme de idolatrie. Adevărul despre Dumnezeu, în astfel de cazuri, ar fi dat de imagistica

omului, nu de revelația prin Cuvânt. Imaginea noastră nu poate prezenta corect adevărul despre Creator.

Unele biserici insistă pe introducerea **artei** în mijlocul închinării. Într-o anumită limită se poate. Dar, există multe pericole chiar și în artă. Arta exprimă simțămintele și gândurile omului. Te poți trezi în mijlocul închinării că te închini frumosului din artă sau efectelor date de artă, nu lui Dumnezeu.

> „Ori de câte ori presupunem că arta mediază prezența lui Dumnezeu sau Îl face tangibil, începem o incursiune pe teritoriul idolatriei... preocuparea pentru sfințenie este dintr-o sferă complet diferită decât preocuparea pentru frumusețe, chiar dacă cea din urmă nu este exclusă de cea dintîi. ” (Harold Best, *Închinarea neîncetată*, p. 171,173)

APLICAȚIA

3. Soluția: Cuvântul

(a) Menținerea centralității Cuvântului în închinare

În bisericile evanghelice, predicarea Cuvântului are prioritate față de toate celelalte forme de închinare.

Motivele:

- Dumnezeu a ales să comunice cu noi prin Cuvânt
- Dumnezeu a inspirat autorii biblici
- Cuvântul are în el autoritatea mântuirii

Rolul citirii și predicării Bibliei în Biserică

Bisericile evanghelice iubesc Biblia. Copiii învață să citească și să memoreze din Biblie. Cred că și biserica locală ar trebui să reintroducă citirea textului sacru ca un element distinctiv în închinarea bisericii. Predicarea Cuvântului se face în autoritatea lui Cristos. Dumnezeu a ales proroci în vechime și apoi apostoli care să scrie. Dar, predicarea Cuvântului nu era la îndemâna oricui. Nu toți au acest dar al propovăduirii. Biserica îi pune deoparte pe cei care au darul predicării și îi autorizează în a învăța pe credincioși și a

evangheliza pe necredincioși. Iar ca să predici corect Cuvântul, trebuie să te instruiești. Deși nu credem într-un sistem ierarhic sacramentalist, unde numai cei hirotoniți au drept de predicare, totuși avem convingerea că slujitorii Cuvântului trebuie să fie confirmați de Biserică în slujba lor.

Întrebarea 2: *De ce crezi că ascultarea pe viu a unei predici este mai de folos decât ascultarea înregistrată audio sau video?*

.....

.....

.....

(b) Supravegherea raportului dintre Cuvânt și imagine în închinare

Soluția propusă de unii prin care să se mențină forțat separarea dintre imagine și cuvânt este greșită. Mai degrabă, soluția credem că stă în a găsi căi de conlucrare între imagine și cuvânt, în anumite limite. Imaginile au nevoie de cuvinte pentru a fi definite, iar cuvintele au nevoie de imagini pentru a fi adâncite. Chiar dacă Dumnezeu a ales ca primă cale de comunicare cu noi cuvântul, El Însuși S-a folosit de imagistică. De aceea, soluția stă în păstrarea cuvântului în centrul închinării, fără însă a elimina total imaginea.

Aceasta se poate face prin a supraveghea ponderea imaginii într-o închinare. Imaginii să i se facă loc doar ca o unealtă, nu ca un stăpân.

Întrebarea 3: *Cât de mult te ajută prezentarea video (Power Point) în ascultarea unui mesaj biblic?*

.....

.....

.....

MODELUL PROGRESIST

Prezentare

Modelul progresist include închinarea specifică bisericilor cu tendințe emergente și postmoderne. Ideile din spatele acțiunilor sunt regăsite în gândirea teologilor creștini progresiști. Aceştia au ca scop aducerea în închinare a altor aspecte de viață decât cele privitoare la religie; de exemplu, cum să faci viața un loc mai bun de trăit, cum să fii reconciliant, sau cum să faci dreptate pe pământ. De obicei, progresiștii sunt pluraliști sau inclusiviști, iar acțiunile încurajate sunt pe linie socială sau artistică. La închinarea bisericii trebuie să se facă loc de exprimare pentru toate categoriile de oameni, inclusiv minoritățile sexuale.

Uneori, închinarea progresistă se mai numește închinare emergentă, dar e mai mult de atât. Închinarea, se spune, trebuie să exprime modul în care credincioşii comunică dragostea lor pentru Dumnezeu în cultura contemporană. Se încurajează „evadarea din închisoarea tradiției", cu referire la tradiția închinării în bisericile evanghelice clasice. Argumentul de la care se pornește este acesta: dacă în închinarea tradițională se apela foarte mult la audibil, în închinarea contemporană trebuie ca accentul să cadă pe vizibil. Asta și pentru că noua generație se educă tot mai mult prin vizual și creativitate. În închinarea progresistă, vechile moduri de închinare trec printr-un fel de reciclare: rugăciunea tinde spre meditație, prezentarea Scripturilor tinde spre imagistică, învățătura se mută pe grupuri, întâlnirile vizează locuri care nu au de-a face cu religia (case, cafenele etc.).

Când credincioşii se strâng la închinare, important este să găsească un mediu dezinhibat, de părtășie intimă sau de familie. Scenele sacre își au și ele locul, dar amenajate de artiști, care combină vechiul și noul. Muzica, arta și imagistica ocupă un loc de cinste. În unele biserici există locuri speciale decorate pentru a crea atmosfera de meditație și rugăciune, în afara sanctuarului central. Predica e înlocuită de mesaje scurte, care inserează imagini mișcătoare, mici scenete etc. O astfel de biserică seamănă mai mult cu o comunitate de regizori, artiști, arhitecți, designeri, preocupați de mai mult cum arată o închinare.

Avantaje:

- Implicarea unui număr mare de credincioși în activitățile închinării
- Accent pe creativitate și spontaneitate (de obicei a liderilor)
- Facilitarea accesului la categorii de oameni care au nevoie de mesajul creștin
- Grija față de tânăra generație
- Stilurile de muzică sunt variate

Pericole:

- Modelul supralicitează preferințele închinătorilor și experiența lor
- Închinarea lasă impresia unei întâlniri parțial haotice
- Închinarea pare mult prea preocupată de om și simțurile lui
- Închinarea seamănă cu întâlnirile seculare
- Pericolul unei noi forme de idolatrie, prin încercarea de a se recupera imaginea, sacramentul, senzorialul în experiența închinării

Structura

1. Timp de pregătire a închinării

- Echipa de rugăciune
- Echipa de primire a oaspeților
- Echipa artistică

2. Timp de închinare propriu-zisă

- Cântări cu tentă de laudă (stil pop-rock)
- Citirea Scripturii între cântări
- Cântări cu tentă de laudă
- Rugăciuni în timpul cântărilor (sub diverse forme și deodată)
- Timp de părtășie (musafiri, anunțuri, copiii trec la clase etc.)
- Timp pentru mărturii din grupurile de părtășie
- Mesajul
- Cântări cu tentă contemplativă
- Retragerea opțională pentru rugăciuni în săli sau locuri special amenajate

- Colecta
- Rugăciunile deschise
- Benedicția

3. Timp după închinare

- Continuarea rugăciunilor în grupuri și în sălile speciale
- Analiza mesajului și a închinării împreună cu liderii implicați

DISCUȚII ȘI CONCLUZII LEGATE DE MODEL

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTIȚE

LECȚIA 5

CONTINUITATEA ȘI DISCONTINUITATEA ÎNCHINĂRII

Text biblic: Evrei 9

Epistola către Evrei ne arată continuitatea și discontinuitatea între Vechiul și Noul Legământ al credincioșilor cu Dumnezeu. Motivați de această epistolă, vom face legătura între închinarea creștină și tema jertfei, care este dominantă în carte.

Închinarea creştină a continuat, pe de-o parte, anumite aspecte specifice închinării iudaice, dar, pe de altă parte, a inclus aspecte noi, datorită jertfei lui Isus Cristos.

A jertfi înseamnă a renunţa la ceva valoros pentru a obţine ceva şi mai valoros. În antichitate, tot ce se jertfea pentru zei era destinat pentru a ajuta lumea să funcţioneze bine. Astfel, sistemul religios păgân prevedea jertfe de animale sau chiar de oameni pentru potolirea zeilor.

Sistemul de jertfe în cazul poporului Israel era diferit de orice alt sistem, pentru că era impus de Legea ceremonială dată prin Moise (Exod 24:4-8). Detaliile legate de jertfe sunt impresionante, dar toate au fost abrogate prin venirea lui Cristos. El a împlinit Legea. Noua închinare cerută de Cristos avea alt spirit. La început, închinarea Bisericii a păstrat ideea de jertfă, prezentă şi în iudaism. Jertfa însă primeşte un sens nou. Nu se mai impun jertfe de animale, ci jertfe duhovniceşti.

1. Jertfele vii și jertfele duhovnicești

Cum ar fi arătat închinarea creştinilor azi dacă Isus Cristos nu S-ar fi adus jertfă înaintea lui Dumnezeu? Unde ne-am fi închinat? În Cort? În Templu? Cine ar fi fost preot azi? Ce sărbătoare din calendar trebuia să ținem azi? Slavă lui Cristos că El ne-a eliberat de sistemul vechi de jertfe, împovărător şi neîmplinitor. Prin jertfa Lui, Cristos ne-a adus în dar o nouă închinare, unde centrul de greutate cade pe jertfele duhovniceşti.

Apostolul Pavel vorbeşte despre jertfe vii şi jertfe duhovniceşti. Jertfele materiale devin benevole, pe când cele duhovniceşti sunt condiția de bază a noii închinări.

- **Jertfele vii** sunt acele sacrificii care te costă în viața materială (Rom. 12:1, 13; Evrei 13:15-16), cum ar fi postul, ajutarea materială a sfinţilor (Filip. 4:18; 2 Cor. 9:12), binefacerea, dărnicia, primirea de oaspeţi, vizitele la bolnavi etc.
- **Jertfele duhovniceşti** sunt acele sacrificii care afectează viața spirituală, cum ar fi laudele în închinare sau renunţarea la obiceiuri neevlavioase.

Întrebarea 1: *Care a fost ultima jertfă vie pe care ai adus-o înaintea lui Dumnezeu?*

.....

.....

.....

Autorul epistolei ne scrie că unii creştini au alunecat în formalismul religios şi au flirtat cu vechiul sistem de închinare.

- Vechea închinare avea mai multe lacune: nu permitea credinciosului să intre singur în sanctuar, era anticipatorie şi nu rezolva problema cugetului (Evrei 9:8-10).
- În schimb, noua închinare adusă de Cristos este mai bună pentru că: permite intrarea în cer pentru toţi credincioşii (9:11-12), este reală şi a rezolvat definitiv problema vinovăţiei (9:11-14). Astfel, prin jertfa Lui, Isus Cristos a marcat sfârşitul vechiului sistem de închinare şi începutul noii închinări (10:19-20).

2. Noua închinare şi prezența lui Cristos

Schimbarea este radicală! Vremea închinării limitate a luat sfârşit; acum a venit vremea închinării absolute. Creştinii nu mai sunt limitaţi de jertfe de animal sau de datini, ci sunt liberi să se închine Tatălui din cer prin Duhul şi în Numele Fiului! Motivul a fost acceptarea jertfei Fiului de către Tatăl. Jertfa lui Cristos a devenit baza acceptării închinării noastre.

Dumnezeu a primit jertfa Fiului Său ca fundament al primirii jertfelor noastre. Închinarea noastră beneficiază de reprezentarea lui Cristos.

Esențial înțelegerii închinării creştine, aşadar, este că ea înseamnă prezența lui Isus Cristos în mijlocul adunării! Orice închinare trebuie să scoată în evidență acest adevăr.

Cina Domnului arată spre noua închinare, pe baza jertfei lui Cristos. Ea ne vorbeşte despre trecutul iertat prin sângele lui Cristos, de prezența Lui în mijlocul adunării și de speranța întâlnirii cu El în glorie.

Întrebarea 2: *Cum poți dovedi din Biblie că închinarea trebuie să fie cristocentrică?*

(Te poți folosi de următoarele texte: Filipeni 2:6-11; Coloseni 1:15-20; Ioan 15:16; Evrei 13:15; Romani 10:9; Fapte 2:38; Romani 6:2-6; I Corinteni 11:26-29)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Închinarea și mijlocirea lui Cristos

Vechiul Testament descrie ziua ispăşirii (*yom kippur*), care aduna în sine toată închinarea evreilor din timpul anului. În acea zi, poporul aducea jertfă lui Dumnezeu, jertfă care însuma tot ceea ce se făcea zilnic în sanctuar. Toată închinarea evreilor era condusă atunci de un singur om, marele preot. Ce simboliza acea zi? Marele preot reprezenta poporul înaintea lui Dumnezeu.

Era numit de Dumnezeu să fie reprezentantul lor, deşi era os din oasele lor, carne din carnea lor, unul dintre ei, în solidaritate cu ei. Era unul care stătea înaintea lui Dumnezeu în numele celor mulţi. Tot ce făcea, făcea în numele lor. Marele preot purta numele fiecăruia gravat pe tunică, ca aducere aminte înaintea lui Dumnezeu. Marele preot se consacra acestei lucrări prin actele liturgice de curăţire şi jertfe, aducea jertfa de ispăşire pentru păcatele poporului, mărturisea păcatele poporului şi recunoştea dreapta judecată a lui Dumnezeu. Apoi, marele preot mijlocea pentru popor și, în final, le dădea binecuvântarea. Noul Testament prezintă adesea paralela dintre slujba marelui preot și preoția lui Isus Cristos. Traseul slujbei marelui preot a fost refăcut de Isus Cristos. El, care S-a născut om din fecioara Maria, în solidaritate cu întreaga rasă umană, S-a consacrat pe Sine pentru a ne conduce în prezența lui Dumnezeu (Ioan 17:19), El, unul care stătea înaintea lui Dumnezeu pentru cei mulţi (Evrei 2:12). Cu o viață de totală ascultare față de Tatăl, Fiul lui Dumnezeu nu oferă un animal ca jertfă, ci se oferă pe Sine ca jertfă de ispășire a întregii lumi. După învierea și înălțarea la cer, El devine Mijlocitorul nostru, dar se întoarce cu binecuvântarea, adică cu darul Duhului Sfânt (Evr. 3:1). Consecința imediată a acestei mântuiri este că închinarea noastră înaintea lui Dumnezeu este <u>în Cristos</u> și <u>prin Cristos</u>. El stă înaintea lui Dumnezeu pentru noi (Evrei 6:20; 7:25-28; 8:1-6).

Închinarea, așadar, este oferirea noastră lui Dumnezeu în Numele lui Cristos, pentru că El deja S-a oferit pe Sine ca jertfă în numele nostru. Închinarea este posibilă prin participarea în jertfa lui Cristos. Altfel spus, toți credincioșii pot participa având ca motivație și model închinarea lui Isus. Toți cei ce cred în El sunt invitați să participe în beneficiile jertfei Lui.

Întrebarea 3: *De ce este important ca orice rugăciune a creștinului să fie făcută în Numele lui Isus Cristos?*

.....

.....

.....

3. Beneficiile noii închinări

Ce beneficii are un creştin prin faptul că închinarea este cristocentrică?

a. **Încrederea** că, închinându-te în Numele lui Isus Cristos, te apropii de un Dumnezeu personal (4:15-16; 10:22).
b. **Înţelegerea** jertfei lui Cristos produce o închinare ca răspuns de mulţumire la ceea ce a făcut El pentru noi (12:28; 13:15-16).
c. Prezenţa lui Cristos te motivează la **imitarea** lui Cristos în a aduce jertfe vii sau duhovniceşti înaintea lui Dumnezeu.

APLICAŢIA

Deşi expunerea pare pur teoretică, nu e nicidecum aşa. Dacă tu crezi aceste adevăruri despre jertfa lui Cristos, ele se vor transforma în fapte.

Întrebarea 4: *Care sunt tipurile de jertfe amintite în Evrei 13 ca model de jertfă pentru creştin?* Completează mai departe lista.

(1) Primirea de oaspeţi

(2) .....

(3) .....

(4) .....

În biserică, există credincioşi care sunt gata oricând să se jertfească pentru Dumnezeu, pentru Cristos şi pentru Biserică.

Întrebarea 5: *Fiecare biserică are o categorie de jertfitori, gata oricând să se sacrifice pentru alţii. Scrie numele unor jertfitori ai bisericii din care faci parte.*

.....

.....

.....

NOTIȚE

LECȚIA 6

FORMA ȘI FUNCȚIA ÎNCHINĂRII

Text biblic: Coloseni 3:12-17

În primii ani, Biserica se închina în duhul părtășiei, al zidirii și al libertății. Toți creștinii căutau părtășia cu ceilalți. O vreme se adunau în fiecare zi în locații diverse (sinagogi, case), pentru a celebra moartea și învierea lui Cristos. Când se strângeau laolaltă, ei se rugau, cântau psalmi și imnuri, se împărtășeau din Masa Domnului, predicau Cuvântul, botezau, își manifestau darurile duhovnicești etc. Aveau nevoie unii de alții ca să se încurajeze și erau gata să dea socoteală de viața lor.

Nu citim nicăieri, însă, în Noul Testament că ar fi existat o decizie a apostolilor privitor la forma de închinare. Totuși, din scrierile primului veac putem reconstitui câteva principii ale închinării. Tensiunea care apare aici este între forma și funcția închinării.

Principii ale închinării creștine:

1. Biblia nu sugerează că există **o singură formă** de închinare standardizată

Creștinii Îl aveau ca model pe Domnul lor. Isus Cristos a schimbat mai multe forme de închinare vechi, pe care Le-a considerat ineficiente spiritual: refuzul de a posti la comandă, abolirea sabatului, condamnarea rânduielilor omenești, acceptarea vameșilor și păcătoșilor în comunitatea Lui etc. Aceeași atitudine au avut-o și apostolii.

Așa cum s-a menționat deja, mult timp, Biserica a mers pe structura închinării din sinagogile evreiești:

- **Cântarea de laudă** – de obicei împreună cu toți prezenți, însoțită de psalmi, benedicție, invocare, invitație la a te gândi la Dumnezeu etc.
- **Rugăciunile** – care includeau două părți: afirmațiile de credință (*Shema Israel*! Deut. 6:4-9; 11:13-21; Num. 15:37-41) și recitarea rugăciunilor, precise, diverse.

- **Învăţătura** – se citea din Lege şi Proroci, cu traducere din ebraica veche în aramaică, apoi urma mesajul adresat adunării. Totul se încheia cu rugăciunea de binecuvântare şi Amin.

Datele oferite de cartea Faptele Apostolilor şi unele epistole sugerează mai multă spontaneitate în închinare, decât programare strictă sau urmarea unor reguli obligatorii. Dar perioada închinării spontane se apropia de sfârşit; începea era liturghiilor. Un gen de standardizare a formei de închinare în adunările creştine se profilează abia pe la mijlocul secolului II.

> **Exemplu**: Știm că slujba creștină conținea: citirea Bibliei, predica unui lider, rugăciuni comune, Cina Domnului, distribuirea elementelor Cinei de către diaconi, colecta pentru săraci etc.

Forma de închinare se impunea tot mai mult. Formele variau atunci în funcție de viziunea conducătorului adunării, de regiunea în care trăiau și chiar de influențele din afara Bisericii. Cert este că, cel puțin în primele trei secole ale Bisericii, nu găsim un singur model de închinare urmat întocmai de toți creștinii.

2. Forma de închinare este **fixă şi flexibilă** în acelaşi timp

Închinarea creştină (a) a păstrat anumite elemente tradiţionale, (b) a transformat unele și (c) a abandonat altele.

Elemente fixe – din nou la triadă, dar de data aceasta cu corespondentul lor în textul NT:

- **Cântarea de laudă** – includea cântări din sinagogi (psalmi) şi, posibil, compoziţii creştine (Efes. 5:14; 1 Tim. 3:16; Filip. 2:6-11; Evrei 1:3). Importantă este centralitatea lui Isus Cristos în aceste cântări! În lista cântărilor de laudă din NT mai pot fi incluse: *Magnificat* (Luca 1:46-55), *Benedictus* (Luca 1:68-79), *Gloria in Excelsis* (Luca 2:14), *Nunc Dimittis* (Luca 2:29-32).
- **Rugăciunea** – este privată şi publică, cu o mare doză de exprimare liberă. Nu credem că rugăciunile trebuie să se limiteze la recitarea Psalmilor.

- **Învăţătura** – nu doar predici, ci şi crezuri. Biserica este mărturisitoare, nu doar ascultătoare de predici (1 Cor. 15:1-11; Gal. 1:8-9; 1 Tes. 2:13; Gal. 2:14). Bisericile la început citeau public epistolele apostolilor (Coloseni 4:16; I Tesaloniceni 5:27; Filimon 2).

Elemente flexibile:

- Dărnicia sau colecta
- Botezul
- Cina Domnului
- Mărturisiri personale
- Recitarea crezului * (vezi la sfârşit cele două crezuri)
- Poezia, drama

Flexibilitatea nu înseamnă renunţarea la formele fixe, ci completarea lor.

Întrebarea 1: *Ce alte elemente flexibile crezi că s-ar impune astăzi în bisericile evanghelice?*

.....

.....

.....

3. **Forma** închinării slujeşte **funcţia** închinării

Nu stă în mandatul nostru să concepem funcţia închinării. Noi doar trebuie să o redescoperim. După ce am descoperit-o, avem datoria să o realizăm.

Pentru a atinge funcţia închinării se impune o formă eficientă. Funcţia închinării determină forma închinării**.** Practica arată că unele biserici schimbă formele de închinare apelând la surse greşite (tradiţia, liderii, proiecte, evenimente, vizitatori). Sursele corecte vin din funcţia închinării.

Când sunt **criteriile** pentru a avea o formă de închinare corectă?

(1) Forma de închinare trebuie să asigure **calitatea** închinării.

Întrebarea 2: *Ce ar trebui să facă biserica pentru a creşte calitatea unei închinări?* Fă o listă cu propuneri.

.....

.....

.....

(2) Forma de închinare implică **creativitatea** închinării**.**

(3) Forma de închinare trebuie să păstreze echilibrul între **libertate şi ordine.**

Întrebarea 3: *Cum ai aplica această idee la manifestarea darurilor duhovniceşti într-o închinare?*

.....

.....

.....

Închinare tradiţionalistă vs. închinare progresistă

Perspectivele diferite asupra închinării au condus la împărţirea creştinilor în tradiţionalişti şi progresişti. Tradiţionaliştii sunt cunoscuţi ca şi conservatori, tocmai pentru că ei ţin la păstrarea cu mai mare responsabilitate a formelor de închinare moştenite. Progresiştii, în schimb, insistă pe dinamica închinării în funcţie de contextul cultural. Apostolul Pavel s-a confruntat cu cele două gândiri şi în vremea lui. La Corint, de exemplu, a cerut echilibru şi rânduială în închinarea bisericii. Rugăciunea să fie şi cu mintea, şi cu duhul. Darurile să fie manifestate liber, dar totuşi după regulile cerute de relaţii. Tradiţionaliştii trebuie să ştie că ei nu pot controla Duhul Sfânt, care locuieşte şi lucrează

în Biserică în mod creativ. Progresiștii trebuie să știe și ei că nu au monopolul asupra Duhului Sfânt. Prea multe inovații într-un timp prea scurt sunt nesănătoase. În astfel de tensiuni este mare nevoie de umilință și înțelepciune.

APLICAȚIA

Când redescoperim funcția închinării, alegerea formelor de închinare devine ușoară. Dumnezeu a lăsat suficient spațiu de mișcare în zona formelor. Credem, așadar, că orice schimbare a formei care ajută la realizarea funcției închinării va fi binecuvântată de Dumnezeu.

Întrebarea 4: *Cât de pregătit ești să accepți anumite schimbări ale formei de închinare în biserica ta?*

.....

.....

.....

*****

Recitarea crezurilor

CREZUL NICEEAN

Conciliul de la Niceea (325) şi apoi cel de la Constantinopol (381) constituie **Simbolul de Credinţă** sau **Crezul** Niceo-Constantinopolitan al Bisericii.

> Cred întru unul Dumnezeu, **Tatăl** Atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor.
>
> şi întru unul Domn Isus Hristos, **Fiul** lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toţi vecii: Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu

adevărat, născut, nu făcut, Cel ce este de o fiinţă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut, Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara şi S-a făcut om, şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponţiu Pilat şi a pătimit şi S-a îngropat, şi a înviat a treia zi, după Scripturi, şi S-a înălţat la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui, şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, a Căruia împărăţie nu va avea sfârşit.

şi întru **Duhul Sfânt**, Domnul de viaţă făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi mărit, Care a grăit prin prooroci.

şi întru una, sfântă, sobornicească şi apostolească **Biserică**.

Mărturisesc un **Botez**, întru iertarea păcatelor, aştept **învierea** morţilor şi viaţa veacului, ce va să vie. Amin.

CREZUL APOSTOLIC

Cred în Dumnezeu, Tatăl Atotputernicul, Creatorul cerului şi al pământului; şi în Isus Cristos, Fiul Său unic, Domnul nostru, care S-a zămislit de la Spiritul Sfânt, S-a născut din fecioara Maria, a pătimit sub Ponţiu Pilat, S-a răstignit, a murit şi S-a îngropat; S-a coborât în iad; a treia zi a înviat din morţi; S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta lui Dumnezeu, Tatăl atotputernic; de unde are să vie să judece pe vii şi pe morţi. Cred în Spiritul Sfânt, sfânta Biserică catolică, împărtăşirea sfinţilor, iertarea păcatelor, învierea morţilor şi viaţa veşnică. Amin

NOTIȚE

NOTIȚE

LECȚIA 7

SLUJBELE ȘI DARURILE ÎNCHINĂRII

Text biblic: 1 Corinteni 12

Apostolul Pavel scrie bisericii din Corint nu atât cu scop normativ, cât corectiv. El a observat că între credincioși existau tensiuni datorită neînțelegerii naturii Bisericii. De aceea, își ia timp să lămurească mai multe teme doctrinare și practice. Una e legată de prezența și recunoașterea slujbelor în timpul închinării, iar alta de manifestarea darurilor în biserică.

Textul nostru (1 Cor. 12:4-6) sugerează că, în Biserică, există:

- **Lucrări** date de Dumnezeu Tatăl
- **Slujbe** date de Dumnezeu Fiul
- **Daruri** date de Dumnezeu Duhul Sfânt

Adică, Dumnezeu are în planul Său lucrări care trebuie făcute de slujitori cu daruri duhovnicești. Una din lucrările în care este direct implicată Biserica este lucrarea de închinare. Nu poți concepe o închinare creștină fără slujbe și daruri.

1. Slujbele în închinare

Pentru ca lucrările mari ale lui Dumnezeu prin și în Biserică se fie îndeplinite, Cristos Domnul a dat slujbe. Slujitorii duhovnicești fac slujbe duhovnicești, una dintre ele fiind închinarea.

Lista scurtă a slujitorilor este în Efeseni 4:11, unde avem: apostoli, proroci, evangheliști, păstori și învățători. Slujbele amintite de apostol par să fie slujbele prioritare în Biserică, dar lista slujbelor credem că este mai lungă.

Dintre aceste slujbe, cele mai multe sunt implicate în închinarea constantă a bisericilor locale. Prorocii dădeau viziune bisericii, păstorii supravegheau starea spirituală a bisericii, învățătorii echipau credincioșii.

Ei nu erau singurii slujitori activi în timpul închinării, ci doar aveau un rol proeminent.

Astăzi, slujbele par să se fi diversificat. În consecință, au apărut noi tipuri de slujitori, în funcție de noile slujiri. Sunt biserici care au prezbiteri responsabili direct cu închinarea, pe lângă cei care răspund de pastorală sau învățătură.

Responsabilitatea acestor prezbiteri duhovnicești în închinare este:

- Să **supravegheze** pregătirea și desfășurarea închinării
- Să **participe** direct în principalele lucrări duhovnicești în închinare (de exemplu: învățătura, predicarea, rugăciunea)

Întrebarea 1: *Cât de importantă ți se pare prezența slujitorilor bisericii tale la slujbele de închinare?*

.....

.....

.....

2. Darurile în închinare

Darurile sunt expresia concretă a harului divin, fiind date celor regenerați de Duhul Sfânt pentru zidirea Bisericii și mărturia Evangheliei în lume. Problema este că mulți creștini nu caută aceste daruri, iar alții, deși le au, nu le dezvoltă. Pavel ne asigură că Duhul Sfânt a dat daruri intenționat, ca noi să le recunoaștem și să le folosim din plin.

Listele cu daruri (din Romani 12, 1 Corinteni 12, 1 Petru 4) nu sunt complete. Avem, e adevărat, mai multe categorii de daruri, dar trebuie acceptat că:

(1) nici o persoană nu are toate darurile;
(2) nici un dar nu este dat tuturor persoanelor;
(3) toate darurile sunt importante.

Astăzi, după trecerea celor „trei valuri ale Duhului", tensiunile legate de daruri au revenit.

- Unii cred că insistența pe necesitatea manifestării darurilor supranaturale (vorbirea în limbi, profeția și vindecarea) în timpul închinării este un artificiu de care Biserica nu are nevoie.
- Alții, dimpotrivă, cred că neglijarea acestor daruri a dus Biserica la răceală și stagnare spirituală. Semnul înnoirii spirituale e prezența darurilor în închinare.
- O poziție de mijloc este mai mult decât sănătoasă. Darurile trebuie să fie acceptate în închinare, dar fără a face din ele un standard de sfințenie. Să nu uităm că darurile sunt date pentru zidirea celorlalți!

Daruri obișnuite vs. daruri neobișnuite

Unele daruri se manifestă neobişnuit sau neaşteptat, adică apar însoţite de manifestări extraordinare ale puterii Duhului Sfânt. Darurile de genul vorbirii în limbi, a profeţiei, tălmăcirii sau înţelepciunii erau manifestări verbale ale puterii divine. De remarcat că astfel de daruri duhovniceşti nu au valoarea scontată în afara comunităţii, pe când alte daruri, deşi sunt prezente în Biserică, nu mai sunt privite ca neobişnuite. Principala problemă cu darurile neobişnuite este controlul manifestării lor. Dacă Duhul Sfânt lucrează prin ele, atunci El va aduce ordinea necesară şi va coordona totul pentru obiectivul concret al darurilor: zidirea Bisericii. Cele mai multe daruri, însă, se manifestă obişnuit sau aşteptat. În această listă pot intra, desigur, darul ajutorărilor, al credinței, al deosebirii duhurilor sau cârmuirii. Contează ca nimeni să nu uite că acestea sunt daruri, adică Duhul Sfânt le dă cui voiește. Dorința sau stăruința în a le avea au un rol secundar. Duhul știe ce daruri să dea unei biserici. Biserica trebuie doar să le primească în smerenie, în curăție și să le folosească eficient.

Întrebarea 2: *Ce criterii ai sugera pentru ca cineva să-şi poată descoperi darul duhovnicesc în folosul bisericii?*

.....

.....

APLICAȚIA

3. Loc pentru daruri și slujbe

Problema azi nu e lipsa slujbelor sau darurilor, ci lipsa contextului în care să se manifeste slujbele și darurile. Bisericile sunt preocupate mai mult de metode, nu de motivații.

Cum să motivez credincioșii la a se implica în închinarea bisericii? Poate că liderii spirituali ai bisericilor ar trebui să ia inițiativa în a ști care sunt darurile duhovnicești reprezentate în biserică și cum să creeze spațiu de slujire pentru ele.

Exemplu: Daruri de slujire în domeniul social

Exemplu: Slujbe noi în domeniul tehnologiei

Întrebarea 3: *Ce daruri crezi că lipsesc în închinarea bisericii tale?*

.....

.....

.....

NOTIȚE

NOTIȚE

Bibliografie selectivă în limba română

1. David Patterson, *Comuniunea cu Dumnezeu: O teologie biblică a închinării*; Oradea: Jubilate, 2006.
2. David Patterson, *Pregătirea închinării. Principii de excelență și unelte practice pentru cei ce conduc închinarea*; Oradea: Scriptum, 2006.
3. Harold M. Best, *Închinarea neîncetată*; Oradea: Casa Cărții, 2006.
4. Peter Masters, *Închinarea*. *O analiză biblică a principalelor schimbări apărute în închinarea din zilele noastre;* Oradea: Făclia, 2014.
5. A.W. Tozer, *Ce s-a întâmplat cu închinarea?*; Suceava: Perla Suferinței.
6. A.W. Tozer, *Închinare și distracție*; Oradea: Lampadarul de Aur, 2006.
7. Bob Sorge, *Redescoperirea închinării: Ghid practic pentru laudă și închinare*; Oradea, Betania: 2005.
8. Frank Viola, George Barna, *Creștinism păgân: O explorare a originilor practicilor Bisericii;* Oradea: Kerigma, 2010.
9. Quentin Schultze, *Închinare cu ajutorul tehnologiei de vârf?*; Oradea: Făclia, 2007.
10. Ronald Allen şi Gordon Borror, *Închinarea: Redescoperirea pietrei prețioase pierdute*; Oradea: S.P.M.C.R, 2000.
11. Dan Lucarini, *De ce am părăsit mișcarea muzicii creștine contemporane. Confesiunile unui fost lider de închinare*; Oradea, Făclia: 2009.
12. Terry Law şi Jim Gilbert, *Puterea laudei și a închinării*; Oradea: Casa Cărții, 2014.
13. Frank Garlock şi Kurt Woetzel, *Muzica în echilibru*; Oradea: Făclia, 2006.

Biserica
Creștină
Baptistă
Metanoia
2016